

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E.c)
Istorie

Testul 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „1947 első hónapjai, főleg március és május, az első letartóztatási hullámokat is hozták [...]. Ugyanezen év őszén a politikai pártok megszüntetése újabb masszív hullámot eredményezett; egyébként a következő két évtizedben [...] az elnyomó terror két csúcspontja is megkülönböztethető. Az első 1947-1952, a második 1957-1959 között jött létre – látszólag paradox módon, Sztálin halála után, azzal az enyhüléssel párhuzamosan, amely érezhető volt az összes népi *demokráciában*. A durva elnyomásnak megvannak a saját magyarázatai: egyrészt Gheorghiu-Dej vigyázott arra, hogy az 1956-os magyar lázadás ne terjedjen át a román társadalomra is, másrészt Moszkva felé egy olyan rendszer képét próbálta mutatni, amely teljesen ura a helyzetnek. Dej egyértelmű érdeke volt a Romániában tartózkodó Vörös Hadsereg 1958-as kivonulásának az előkészítése.

Visszatekintve [...] egészen egyértelmű, hogy az összes előre kitervelt letartóztatás, ami a törvény alapján meg volt indokolva, vagy sem, nem azt a célt szolgálta, hogy egy bizonyos politikai viselkedésmódot büntessen, amellyel a Román Kommunista Párt nem érthetett egyet, hanem a szó szoros értelmében le akartak számolni (a tágabb értelemben vett) ellenfeleikkel, főleg a régi romániai politikai elittel és ezzel együtt a román politikai élet hagyományos rendszerével és szerkezetével.”

(Cioroianu, *Pe umerii lui Marx*)

B. „Az ENSZ-ben Románia először 1963-ban szavaz másképpen, mint a Szovjetunió, [...] a kiéleződő kínai-szovjet ellentét idején, Gheorghiu-Dej a közvetítői szerepet is felejtette, ezidőben Románia független szavazatai egyre gyarapodtak. Ennek következtében a rendszer elnyeri a nyugati államok tiszteletét, mivel azok a Varsói Szerződés meggyengítésében is érdekelték voltak. [...] A román kereskedelmi küldöttségeket Svájcban, Nagy-Britanniában, Belgiumban, Hollandiában, Olaszországban és Japánban egyaránt fogadják. 1962-ben egy angol-francia konzorciummal megállapodást kötnek a Galaci Kohászati Kombinát megépítéséről. [...] Románia visszautasítja, Moszkva hegemoniára való törekvésének a támogatását, a nemzetközi kommunista munkásmozgalom felett. Így Románia szövetségesre lel Kínában és a nyugati államok bátorítják. Kihasználva a kínai-szovjet konfliktust, a Román Munkáspárt egy 1964-es nyilatkozatában, amely a „függetlenségi nyilatkozatként” is ismert, kijelenti minden kommunista párt szabad önkifejezésének jogát. [...] Gheorghiu-Dej eltávolodása Moszkvától, a desztalinizáció folyamatától való félelmével magyarázható [...] továbbá, azoknak a leváltása a szocialista országokban, akiket Sztálin helyezett hatalomra 1945 után, nemkívánt változásokat eredményezett volna a bukaresti vezető rétegben.”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A fenti forrásokból kiindulva, válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg A B forrásban említett szovjet politikai vezető! **2 pont**
2. Írjon ki az A forrás alapján egy információt Gheorghiu Dej-re vonatkozóan! **2 pont**
3. Nevezzen meg két olyan történelmi térséget, amelyek az A és a B forrásban is megjelennek! **6 pont**
4. Írja a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely szerint felszámolták a történelmi pártokat. **3 pont**
5. Írjon a vizsgalapra a B forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, határozza meg mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be két olyan történelmi eseményt, amely Romániában zajlott 1951-1970 között és nem szerepelt az A és B forrásokban! **6 pont**

7. Említsen meg egy hasonlóságot a XX. század utolsó évtizedének Romániájában alkalmazott politikai gyakorlatok között! **4 pont**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A moldvai fronton 1917-ben elszántan indult újra a háború Averescu tábornok jóvoltából, aki Mărăști mellett támadásba lendült egy általános offenzíva keretében [...] a központi hatalmak legyőzésére. Viszont néhány sikeres nap után Averescu leállította a hadműveleteket, mivel a galíciai helyzet romlott, a szétesőben levő orosz alakulatokból pedig hiányzott a fegyelem, és erősen demoralizáltak voltak. Július 24-én/augusztus 6-án von Mackensen marsall is masszív támadást indított, azzal a céllal, hogy döntő csapást mérjen a román hadseregre, valamint arra akarta készíteni a román és orosz csapatokat, hogy szálljanak ki a háborúból. Az ádáz harc augusztus 6/19-én Mărășeștinél érte el a tetőfokát, amikor a román hadsereg megállította az osztrákok és németek előretörését, és tulajdonképpen véget vetett az offenzívájuknak.

Azonban megjelent egy új veszély. [...] 1918 február 18/március 3-án, az új oroszországi bolsevik kormány megkötötte a breszt-litovszki békét a központi hatalmakkal. Ennek következtében Oroszország kiszállt a háborúból, Románia már nem kapott orosz segítséget, és így a nyugattól is elszigetelődött. Két hónappal később az akkor [...] Nicolae Marghiloman által vezetett kormány aláírta a bukaresti békét, ezáltal Románia a központi hatalmaktól politikailag és gazdaságilag is függővé vált. Viszont a harctéren zajló meghatározó események hamar megváltoztatták Románia sorsát. A nyugati fronton a szövetségesek 1918. július végén megíúsították a végső német támadást, és megkezdték a folyamatos előrenyomulást Németország irányába, Észak-Olaszországban pedig elhárították az osztrák-magyar hadsereg támadását és Ausztria-Magyarországot a fegyverszünet elfogadására készítették.”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

A fenti forrás alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezzen meg a politikai-katonai szövetséget a forrás alapján! **2 pont**
2. Határozza meg a századot, amelyre az adott forrás eseményei vonatkoznak! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján a román kormány miniszterelnökét és a tettét! **6 pont**
4. Írjon ki a forrás alapján két olyan információt, amelyek a brest-litovszki békére vonatkoznak! **6 pont**
5. Alkosson véleményt az adott forrásból kiindulva a fronton lezajlott 1917-es eseményekről, és támassza alá két információval a forrásból! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint, 1916-ban Románia részt vett a nemzetközi kapcsolatokban! (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata.) **4 pont**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét, a középkori román térség politikai fejlődéséről figyelembe véve a következőket:

- egy olyan történelmi forrás megemlítése, amely igazolja a románok helyi autonómiáját a Kárpátokon belüli térségben a IX-XI. századok között, és két jellegzetességük megemlítése;
- két információ megemlítése a johannita lovagrend adománylevele alapján, amelyek a Kárpátoktól délre található helyi autonómiákra vonatkoztak;
- egy olyan történelmi esemény bemutatása a XIV. század negyedik évtizedéből, amely közrejátszott a Kárpátoktól délre levő középkori román állam megalapításának folyamatában;
- vélemény megfogalmazása a XIV. század második felében lezajlott történelmi eseményekről a Kárpátok és a Duna közötti román térségben, és egy történelmi érveléssel való alátámasztása!

Megjegyzés: Pontot ér a megfelelő **történelmi nyelvezet használata**, az **esszé felépítése**, az **ok-okozati összefüggés kiemelése**, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az okozatot és következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő **időrendi/logikai sorrendjének**, valamint az esszé terjedelmi követelményeinek a betartása.